

MA (History) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

History (Compulsory) Paper-I

MMHIS07104: Legacy of The Marathas

Day and Date: Friday, 22/12/2023

Total Marks: 30

Time: 11.00 AM To 12.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

8

- 1 The focal point of Chhatrapati Shivaji Maharaj's administration was -----.
A) Vatandar B) Zamindar C) Jahagirdar D) Common Rayat
- 2 There were ----- types of powers in the village during the Maratha period.
A) Two B) Four C) Six D) Eight
- 3 _____ means an amount received by Patil from the collection of revenue.
A) Khurda B) Galla C) Chouth D) Sahotra
- 4 ----- called to 'Balutedar' and 'Alutedar' in the Maratha period.
A) Balute and Alute B) Sham and Ram C) Karu and Naru D) None of these
- 5 Bharuda was composed by -----.
A) Sant Ramadas B) Sant Tukaram C) Sant Ekanath D) Sant Dnyaneshvar
- 6 The Lawani is -----.
A) Devotional song B) Folkdance C) Nursery song D) Poetry song
- 7 ----- painting style had influenced on painting during the Peshva period.
A) Tanjawari B) British C) Rajasthani D) French
- 8 Shaniwarwada is at -----.
A) Satara B) Solapur C) Kolhapur D) Pune

Q.2. Write short Notes (Two out of Three) .

10

- 1 Balutedari System
- 2 Painting during the Maratha Period
- 3 Gadi in Maratha Age

Q.3 . Answer the following question on broad. (One out of two).

12

- 1 Give information about efforts of Chhatrapati Shivaji Maharaj for the development of agriculture.
- 2 Give information about the Vada architecture during the Maratha period.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

८

- 1 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या प्रशासनाचा केंद्रबिंदू----- हा होता.
अ) वतनदार ब) जमीनदार क) जहागीरदार ड) सामान्य रयत
- 2 मराठा कालखंडात गावात ----- प्रकारच्या सत्ता होत्या.
अ) दोन ब) चार क) सहा ड) आठ
- 3 ----- म्हणजे पाटलाला जमा केलेल्या महसुलातील मिळणारी रोख रक्कम होय.
अ) खुर्दा ब) गल्ला क) चौथाई ड) सहोत्रा
- 4 मराठा कालखंडात बलुतेदार व अलुतेदार यांना ----- असे म्हणत.
अ) बलुते व अलुते ब) शाम व राम क) कारू व नारू ड) यापैकी नाही
- 5 भारुडांची रचना ----- यांनी केली.
अ) संत रामदास ब) संत तुकाराम क) संत एकनाथ ड) संत ज्ञानेश्वर
- 6 लावणी हे ----- आहे.
अ) भक्तीगीत ब) लोकनृत्य क) बालगीत ड) काव्यगीत
- 7 पेशवेकालीन चित्रकलेवर ----- या चित्रकलेचा प्रभाव होता.
अ) तंजावरी ब) ब्रिटीश क) राजस्थानी ड) फ्रेंच
- 8 शनिवारवाडा ----- येथे आहे.
अ) सातारा ब) सोलापूर क) कोल्हापूर ड) पुणे

Q.2. टीपा लिहा. (तीन पैकी कोणतेही दोन).

१०

- 1 बलुतेदारी पद्धती
- 2 मराठाकालीन चित्रकला
- 3 मराठाकालीन गढी

Q.3. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१२

- 1 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या शेती सुधारणांची माहिती द्या.
- 2 मराठा कालखंडातील वाडा स्थापत्याची माहिती लिहा

*****

MA (History) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

History (Compulsory) Paper-I

MMHIS07104: Legacy of The Marathas

Day and Date: Friday, 22/12/2023

Total Marks: 30

Time: 11.00 AM To 12.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

८

1 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या प्रशासनाचा केंद्रबिंदू----- हा होता.

अ) वतनदार ब) जमीनदार क) जहागीरदार ड) सामान्य रयत

Option 4

2 मराठा कालखंडात गावात ----- प्रकारच्या सत्ता होत्या.

अ) दोन ब) चार क) सहा ड) आठ

Option 2

3 ----- म्हणजे पाटलाला जमा केलेल्या महसुलातील मिळणारी रोख रक्कम होय.

अ) खुर्दा ब) गल्ला क) चौथाई ड) सहोत्रा

Option 1

4 मराठा कालखंडात बलुतेदार व अलुतेदार यांना ----- असे म्हणत.

अ) बलुते व अलुते ब) शाम व राम क) कारू व नारू ड) यापैकी नाही

Option 3

5 भारुडांची रचना ----- यांनी केली.

अ) संत रामदास ब) संत तुकाराम क) संत एकनाथ ड) संत ज्ञानेश्वर

Option 3

6 लावणी हे ----- आहे.

अ) भक्तीगीत ब) लोकनृत्य क) बालगीत ड) काव्यगीत

Option 2

7 पेशवेकालीन चित्रकलेवर ----- या चित्रकलेचा प्रभाव होता.

अ) तंजावरी ब) ब्रिटीश क) राजस्थानी ड) फ्रेंच

Option 3

8 शनिवारवाडा ----- येथे आहे.

अ) सातारा ब) सोलापूर क) कोल्हापूर ड) पुणे

Option 4

Q.2. टीपा लिहा. (तीन पैकी कोणतेही दोन).

१०

1 बलुतेदारी पद्धती

Ans:

व्याख्या- संख्या- प्रमुख बारा व्यावसायिक- कामाचा अथवा सेवेचा मोबदला- सामाजिक परिस्थिती

2 मराठाकालीन चित्रकला

Ans:

आदिलशाही व निजामशाहीचा प्रभाव- पेशवे काळात राजस्थानी व मुघल चित्रशैलीचा प्रभाव- चित्रकलेचे प्रमुख प्रकार- पटचित्रे- लघुचित्रे- भितीचित्रे- राजाश्रय

3 मराठाकालीन गढी

Ans:

मराठाकालीन गढी- गढीची रचना- मराठाकालीन गढीचे महत्त्व- राजकीय दर्जा ठरविण्याचे साधन- स्थापत्य
मराठाकालीन गढी- गढीची रचना- मराठाकालीन गढीचे महत्त्व- राजकीय दर्जा ठरविण्याचे साधन- स्थापत्य

4 मराठाकालीन गढी

Ans:

मराठाकालीन गढी- गढीची रचना- मराठाकालीन गढीचे महत्त्व- राजकीय दर्जा ठरविण्याचे साधन- स्थापत्य
मराठाकालीन गढी- गढीची रचना- मराठाकालीन गढीचे महत्त्व- राजकीय दर्जा ठरविण्याचे साधन- स्थापत्य

Q.3.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१२

1 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या शेती सुधारणांची माहिती द्या.

Ans:

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या शेती सुधारणा- वस्तुनिष्ठ दृष्टीकोन- पूर्वीचे दोष लक्षात घेवून सुधारणा- मक्तेदारी पध्दती बंद केली- रयतवारी पध्दती- जमीनदारांचे हक्क काढून घेतले- तगाई पध्दत- जमीन लागवडीस प्रोत्साहन- नैसर्गिक आपत्तीत मदत- सोयीच्या ठिकाणी नवी गावे व बाजारपेठा- लुटमारीपासून संरक्षण- सैन्यात नोकरी- दलालांची पध्दती रद्द केली- जमीन मोजणी- सारा निश्चिती- पिकपाहणीवरून सारा आकारणी- इतिहासकारांचे गौरवोद्गार.

2 मराठा कालखंडातील वाडा स्थापत्याची माहिती लिहा

Ans:

प्रास्ताविक- मराठा कालखंडातील वाडा स्थापत्य- वाड्याची रचना- दरवाजे- चौकटी- नक्षीकाम व कलाकुसर- लाकडाचा वापर- वैशिष्ट्ये- समारोप वाडा-मराठा कालीन एक वस्तू प्रकार. वाड्याचा तळमजला भक्कम दगडी बांधणीचा असे. लाकडी खांब व तुळ्या यांच्या संगाड्याभोवतीवाड्याची रचना असते. सामान्यतः वाडे दुमजली अथवा तीन माजली होते.

*****